

Vízcepppek

A Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság híradója

26. évfolyam 1. szám 2018. május

Csapadékos téli félév okozott ár- és belvízhelyzetet

Hat hónap alatt két és fél hónapnyi plusz csapadék hullott a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság működési területén. A sok csapadék miatt a talajok már ősszel telítetté váltak, ami belvíz elleni védekezéshez vezetett. Folyóinkon már decemberben árhullámok alakultak ki - ami igen ritka jelenség – ennek ellenére jelentősebb árvíz nem alakult ki.

(Részletek a 2-5. oldalon)

Tartalomjegyzék

Csapadékos
téli félév okozott
ár- és belvízhelyzetet 2-5

Az adatalapú aszály- és
belvízkezelésről
tanácskoztak Nádudvaron 6

Elismerések
munkatársainknak 7

Víz világnap 2018 8

Megyei
katasztrófavédelmi
ifjúsági verseny 8

Kiadja a
Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság
e-mail: titkarsag@tivizig.hu

Felelős kiadó: Bara Sándor
Szerkesztő: Szegi Attila
Grafikai előkészítés:
Bartha András

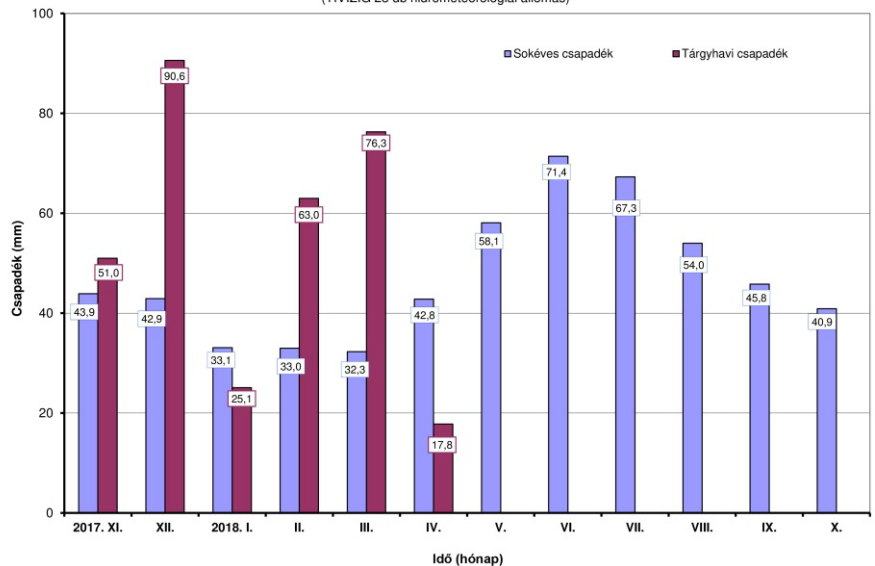

Kérem, óvja a természetet, ha
nem szükséges, ne nyomtassa
ki ezt a kiadványt!

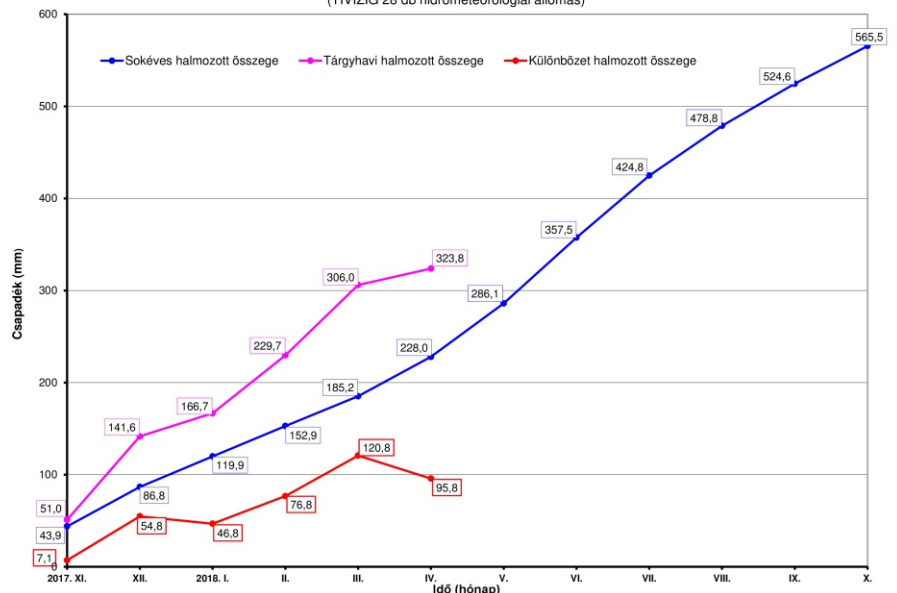
Csapadékos téli félév okozott ár- és belvízhelyzetet

A hidrológiában a november 1-től április 30-ig tartó időszakot téli félévnek nevezzük. Ezt az időszakot vizsgálva megállapítható, hogy a sokéves területi átlagos csapadék mennyiséggel (228,0 mm) szemben 323,8 mm csapadék hullott a TIVIZIG működési területén. Ez körülbelül két és félhavi többlet csapadékot jelent. Ha a téli félévet havi bontásban nézzük: jelentősen kiemelkedik a december, a február és a március, mely hónapok mindegyikében kétszer annyi csapadék esett mint az adott hónapra jellemző átlag.

2018-AS HIDROLÓGIAI ÉV HAVI CSAPADÉKÉRTÉKEI
(TIVIZIG 28 db hidrometeorológiai állomás)

2018-AS HIDROLÓGIAI ÉV - HAVI CSAPADÉKÖSSZEGEK HALMOZOTT ÖSSZEGEI
(TIVIZIG 28 db hidrometeorológiai állomás)

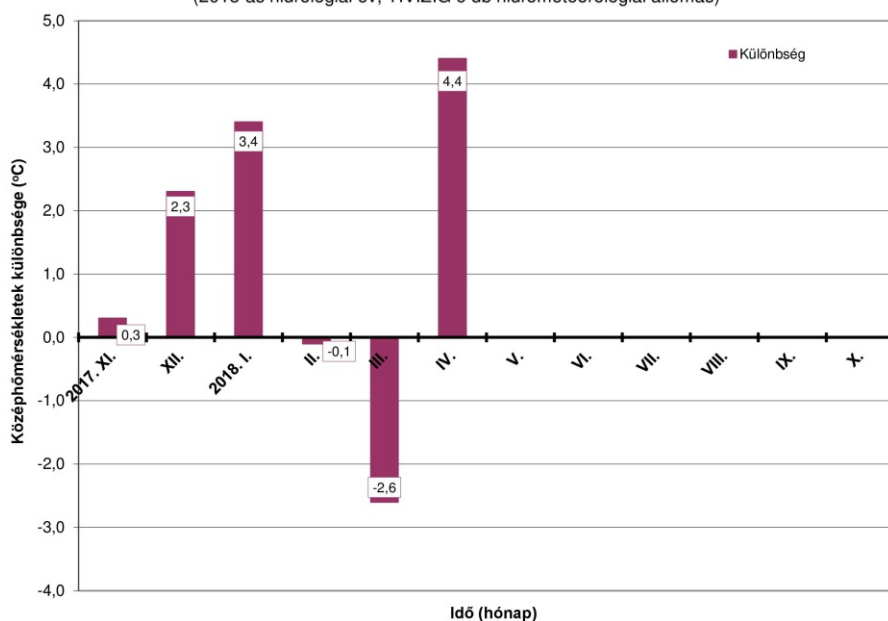
Vízcseppek

A Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság híradója

Térségünkben a talajok már a téli félév elején telítetté váltak, ráadásul ebben az időszakban az alacsony átlaghőmérsékletek és a növényzet nyugalmi állapota miatt a lehulló csapadék nem tud hasznosulni, illetve jelentős helyi vízháztartási többletet eredményez.

Ennek a téli félévnek a sajátossága volt a sok csapadék mellett a novembertől február közepéig tartó szokatlanul enyhe időjárás. Például folyóinkon jeget mindössze február 27. és március 10. között észleltünk.

HAVI KÖZÉPHŐMÉRSÉKLETEK TERÜLETI ÁTLAGÁNAK ELTÉRÉSE A SOKÉVES ÁTLAGTÓL
(2018-as hidrológiai év, TIVIZIG 6 db hidrometeorológiai állomás)

A csapadék így jellemzően folyékony halmazállapotban hullott a telített talajokra. Havazás csak három kisebb hullámban fordult elő a térségünkben: január utolsó harmadában, február utolsó napjaiban és március közepén. Utóbbi esetben fontos kiemelni, hogy a 2018. március 17-én megérkezett hideghullám a működési terület déli részén jelentős mennyiségű fagyott-, ónos esőt is hozott, ami áramellátási és közlekedési zavarokat okozott.

A sok csapadék miatt már decemberben belvizek jelentkeztek területünkön, a Tiszán, a Berettyón és a Hortobágy-Berettyón pedig a készültségi szintet megközelítő vízállásokat észleltünk még Karácsony előtt. A decemberi árhullám folyóinkon egy igen ritka jelenségnek mondható.

A januári átmeneti mérséklődést követően februártól tartós belvízvédekezés kezdődött igazgatóságunknál, a Hortobágy-Berettyón pedig árvízvédelmi készültséget kellett elrendelni március közepén.

A téli félév utolsó heteire, áprilisra tartósan száraz, meleg időjárás köszöntött be. Ez a határontúli vízgyűjtőkön felhalmozott nagy mennyiségű hóban tárolt vízkészletet úgy olvasztotta fel, hogy ugyan folyóinkon tartósan jelentős mennyiségű vízhozamok érkeztek, de a vízszintek árvízi készültség elrendelésére már nem adtak okot.

Árvízvédelmi készütség a Tiszán és a Hortobágy-Berettyón

2017. december elején a Tisza és mellékfolyóinak vízgyűjtő-területére hullott nagyobb mennyiségű csapadék és hóolvadás árhullámot indított el. Erre tekintettel I. fokú készütség elrendelésére volt szükség: 2017. december 18-án 8 órától a 09.01-es Tisza bal parti Tiszafüred-Tiszakeszi árvízvédelmi szakaszon, 2017. december 20-án 8 órától pedig a 09.02-es Tisza bal parti Tiszatarján – Rakamaz árvízvédelmi szakaszon lépett életbe készütség. Ebben az időszakban a Tisza Tokajnál 2017. december 23-án 694 centiméterrel, Tiszapalkonyánál 2017. december 22-én 557 centiméterrel tetőzött. A védelmi készütséget mindkét szakaszon 2017. december 26-án 18 órakor szüntették meg. A védekezés ideje alatt az árvízvédelmi szakasz mentén – a készütségi fokozatra, illetve a jelenségekre való tekintettel figyelőszolgálatot szerveztünk, rendkívüli esemény nem történt.

A Hortobágy-Berettyón 2018. március 23-án reggel 8 órától rendelt el másodfokú árvízvédelmi készütséget igazgatóságunk. A lehullott jelentős mennyiségű csapadék, a hóolvadás és a térségben üzemelő szivattyútelepek belvízbeemelése együttesen a készütségi szintet meghaladó vízszint-emelkedést okozott a Hortobágy-Berettyó vízrendszerében.

A 09.09-es Bucsa és Nádudvar közötti árvízvédelmi szakaszon, összességében 34 kilométeren a vízügyi szakemberek folyamatos figyelő- és őrsgálatot láttak el.

A védekezés során rendkívüli esemény nem történt.

A Hortobágy-Berettyón a mértékadó Borzi vízmércén mért legmagasabb vízállás ebben az időszakban 336 cm (2018. április 3-án) volt. A vízszint apadását követően az árvízvédelmi készütséget 2018. április 13-án 18 órától először elsőfokúra mérsékelte, majd 2018. április 19-én 18 órától megszüntette a Hortobágy-Berettyón igazgatóságunk.

Két ciklusban védekeztünk a belvíz ellen

A nagy mennyiségű csapadékok hatására a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság működési területén a felszíni talajrétegek már az ősz végére telítődtek, vízbefogadó képességük jelentősen lecsökkent. Emiatt és az enyhe időjárás következtében a területeken már 2017. decemberében belvízi elöntések keletkeztek. Ezzel párhuzamosan a befogadó csatornák mederteltsége rövid időn belül elérte, majd tartósan meghaladta a száz százalékot. Mindezen jelenségek és a belvízkárok elhárítása, megelőzése indokolta a belvízvédelmi készültség elrendelését 2017. december 17-én. Ezen a napon öt védelmi szakaszon lépett életbe készültség: a 09.04-es Kadarcs-Karácsonyfoki és a 09.07-es Hamvas-Sárréti belvízvédelmi szakaszon másodfokú, míg a 09.01-es Tisza-alsó, a 09.02-es Tiszai-középső és a 09.03-as Tiszai-felső szakaszokon elsőfokú. 2018. december 18-án a 09.08-as Berettyó-alsó belvízvédelmi szakaszon is másodfokú belvízvédelmi készültséget kellett elrendelni. A belvízzel elöntött területek maximuma ebben az időszakban 5.850 hektár volt az érintett védelmi szakaszokon. A 2017. december 17 – 30. közötti időszakban a belvízvédekezésben 26 szivattyútelep vett részt, ezek segítségével összesen 10 millió köbméter belvizet emeltek át a befogadókba kollégáink. A hidrometeorológiai és a belvízhelyzet javulásával a belvízvédelmi készültséget mérsékelte, majd 2017. december 30-án megszüntette igazgatóságunk.

Miután 2018. február 2-án és 3-án a TIVIZIG működési területén átlagosan 26,7 mm csapadék, elsősorban eső hullott, újra szükségessé vált belvízvédelmi készültség elrendelése. 2018. február 5-én a 12-ből öt belvízvédelmi szakaszon lépett életbe elsőfokú készültség: a 09.01-es Tisza-alsó, a 09.02-es Tiszai-középső, a 09.03-as Tiszai-felső, a 09.07-es Hamvas-Sárréti és a 09.08-as Berettyó-alsó szakaszokon. A Hamvas-Sárréten már másnap másodfokúra emelte a készültséget igazgatóságunk, miután a szivattyútelepek folyamatos üzemeltetése szükségessé vált. A 2018. május 4-ig elhúzódó védekezési időszakban a felsoroltak mellett még három belvízvédelmi szakaszon volt szükség készültség elrendelésére: 2018. március 19-től a 09.09-es Berettyó-felső (másodfok), míg 2018. április 4-től a 09.05-ös Kösely-alsó (másodfok) és a 09.10-as Kálló (elsőfok) szakaszon. Április első felében egyszerre nyolc belvízvédelmi szakaszon tartott fenn készültséget (ebből hét szakaszon másodfokú készültséget) a TIVIZIG. A belvízzel elöntött területek maximuma ebben a védekezési időszakban 11.150 hektár volt a védekezéssel érintett védelmi szakaszokon. Volt olyan időszak, amikor egyszerre 33 szivattyútelepet és öt darab szállítható szivattyúállást üzemeltettek munkatársaink. 2018. február 5-e és 2018. május 4-e között összesen 128 millió köbméter belvizet emelt át a befogadókba az elöntött területekről a TIVIZIG. Ez a mennyiség két és félszerese a Velencei tóban tárolt víz mennyiségének.

Külön nehézséget okozott a belvíz elleni védekezésben, hogy a 2018. március 17-én érkezett hidegfront a működési terület déli részén fagyott- és ónos esőt hozott, ami jelentős károkat okozott az áramellátásban. Emiatt áramszünet volt a Kiskunlaposi, a Makkodi, az Alsó-futtaki, a Zódonyi, a Hamvasi, a Borz I-II., a Hosszúhát-Középeri és az Alsó-Ó-Berettyói szivattyútelepen is. A szivattyúzás biztosítása érdekében a Műszaki Biztonsági Szolgálat munkatársai mobil szivattyúállásokat telepítettek az érintett szivattyútelepekhez, míg az E.ON szakemberei nagy teljesítményű aggregátok, áramfejlesztők üzembe helyezésével segítették igazgatóságunk munkáját a megye déli részének belvízmentesítésében, amelyet ezúton is köszönünk.

Az adatalapú aszály- és belvízkezelésről tanácskoztak Nádudvaron

Mezőgazdasági és vízügyi szakemberek részvételével az adatalapú aszály és belvízkezelésről rendeztek konferenciát 2018. április 17-én Nádudvaron, a KITE Zrt. központjában. Somlyódy Balázs, az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) főigazgatója kiemelte, hogy az elmúlt évek tapasztalatai szerint az aszálykár évente meghaladja a belvízkárok dupláját. Példaként említette, hogy 2015-ben mintegy 400 milliárd forint kár keletkezett a mezőgazdaságban vízhiány miatt. Ezért operatív aszály-monitoring rendszert dolgoztak ki - ismertette a főigazgató.

Somlyódy Balázs az operatív megelőzés rendszer első lépésének az országos monitoring hálózat kiépítését nevezte. Jelenleg 22 monitoring állomás működik az országban, számukat május közepéig megduplázzák, év végére pedig már 80 állomás fog üzemelni. A végső cél 140-150 állomás kialakítása lesz. Az állomások napi gyakorisággal mérik a csapadékmennyiséget, a hőmérsékletet, a légnedvességet, a páratartalmat, a talajnedvességet, illetve a talajhőmérsékletet.

Az év elején kijelölték a vízhiányvédelmi körzeteket, amelyekre az aszályindex területi átlagai alapján lesznek elrendelhetők a vízhiány mértékének megfelelő védelmi fokozatok, illetve a fokozatokhoz rendelt vízgazdálkodási intézkedések, beavatkozások. A hálózat a talajnedvesség mérésével a talajtelítettség jellemzésére is alkalmas lesz, ami belvíz idején nyújthat értékes információt.

A nádudvari konferencián a KITE és az OVF vezetői együttműködési megállapodást írtak alá a magyarországi vízhiány-monitoring és -előrejelzés pontosságának javítása érdekében. Somlyódy Balázs az együttműködés céljának nevezte, hogy az állami monitoring rendszeren túl a KITE közreműködésével egy gazdálkodási rendszer is kiépüljön, és minden adat egy központi, ingyenesen hozzáférhető adatbázisba érkezzon.

Szabó Levente, a KITE Zrt. vezérigazgatója hozzátette: cégük tíz éve indította el saját precíziós gazdálkodási rendszerét, amelyben a tudást, az IT-fejlesztést kapcsolják össze a gazdálkodással. A szakember a gazdák számára előnyösnek nevezte a vízügy által kifejlesztett új aszály-monitoring rendszert, ami a KITE rendszerével összekötve lehetővé teszi, hogy még nagyobb területen, még nagyobb tudással és szakértelemmel lehessen az adatokat feldolgozni, s a gazdálkodók munkáját segíteni.

Kis Miklós Zsolt, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) általános agrárgazdasági ügyekért felelős alelnöke a tanácskozáson a hatékonyabb, versenyképesebb mezőgazdaság érdekében megkerülhetetlennek nevezte a vízgazdálkodás javítását, és az öntözésfejlesztést.

MTI

Aszály-monitoring állomások a TIVIZIG működési területén

Ebben az évben két újabb aszály-monitoring állomást építettek ki igazgatóságunk működési területén, Egyek és Nyírmártonfalva közelében. A két újjal együtt immár hat darab ilyen állomás található térségünkben, a korábban létesített állomások: Hajdúnánás, Hajdúböszörmény, Nádudvar és Mezősas közeli mezőgazdasági területeken rögzítik az adatokat.

A TIVIZIG hat aszály-monitoring állomása természetesen része a vízügy országos hálózatának, így az adatok bárki számára ingyenesen elérhetőek a következő weboldalon:

<http://aszalymonitoring.vizugy.hu/>

Miniszteri elismerés a TIVIZIG munkatársinak

A vízügyi ágazatban végzett kiemelkedő és magas színvonalú munkája elismeréseként Miniszteri Elismerő Oklevelet adományozott a Víz Világnapja alkalmából Dr. Pintér Sándor belügyminiszter Kovács Sándor számára.

A Hajdúszoboszlói Szakaszmezőgazdaság karbantartó, szerelőipari szakmunkása az elismerést Kontrát Károlytól, a Belügyminisztérium parlamenti államtitkárától vette át 2018. március 22-én Budapesten.

Kiemelkedő szakmai tevékenysége elismeréséül, 60. születésnapja alkalmából Seiko óra emléktárgyat adományozott Lipcsey Zoltán gazdasági igazgatóhelyettes számára Dr. Pintér Sándor belügyminiszter.

Az emléktárgyat Bara Sándor igazgató adta át.

Víz világnap 2018

Ünnepi előadói ülést rendezett a Víz világnapja alkalmából 2018. március 22-én a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság és a Magyar Hidrológiai Társaság Hajdú-Bihar megyei Területi Szervezete.

A programban Szabó Tamás a Tisza menti Regionális Vízművek Zrt. csoportvezetője elemezte a Keleti-főcsatorna felszíni víztisztítómű üzemeltetése során szerzett vízminőségi adatsorokat, Nádasi György a TIVIZIG szakági vezetője pedig az igazgatósági működési területén európai uniós pályázati forrásból megvalósuló projekteket mutatta be.

A Víz világnapjához hasonlóan igazgatóságunk központjában ebben az évben is rendhagyó osztályfőnöki órán fogadtunk debreceni osztályközösségeket, illetve kollégáink ellátogattak iskolákba is.

Nyúlgátat is építettek a fiatalok a megyei katasztrófavédelmi ifjúsági versenyen

A Hajdú-Bihar megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2018. április 12-én rendezte meg a katasztrófavédelmi ifjúsági verseny megyei döntőjét Hajdúszoboszlón.

A megmérettetésen a feladatok között hagyományosan megtalálható volt az árvízvédelem is. A 4 fős csapatoknak nyúlgátat kellett építeniük homokzsákokból a TIVIZIG munkatársainak felügyelete mellett. Igazgatóságunk különdíjat is felajánlott azoknak a csapatoknak, amelyek ezt a feladatot a legjobban hajtják végre.